

Kdy začaly války?

Aleš Mučka

August Muzický

Lidé se začínají organizovaně zabíjet

Jaký je rozdíl mezi válkou a pouhou rvačkou?

- Válka je stav **organizovaného** násilí mezi dvěma nebo více skupinami lidí
- Slouží jako mocenský prostředek k prosazování politických, náboženských, ideologických aj. cílů
- Ozbrojené konflikty prodělaly svůj historický i technologický vývoj
- Rozlišujeme globální a lokální konflikty

A začalo to v Sumeru (4000 – 2000 př. n. l.)

ASSYRIANS

LULLUBI

AMORITES

GUTI

MESOPOTAMIA

Sippar

AKKADIANS

Kish

Nippur

Uruk

Eridu

Ur

Larak

Girsu

Lagash

ELAMITES

Proč právě v Mezopotámii?

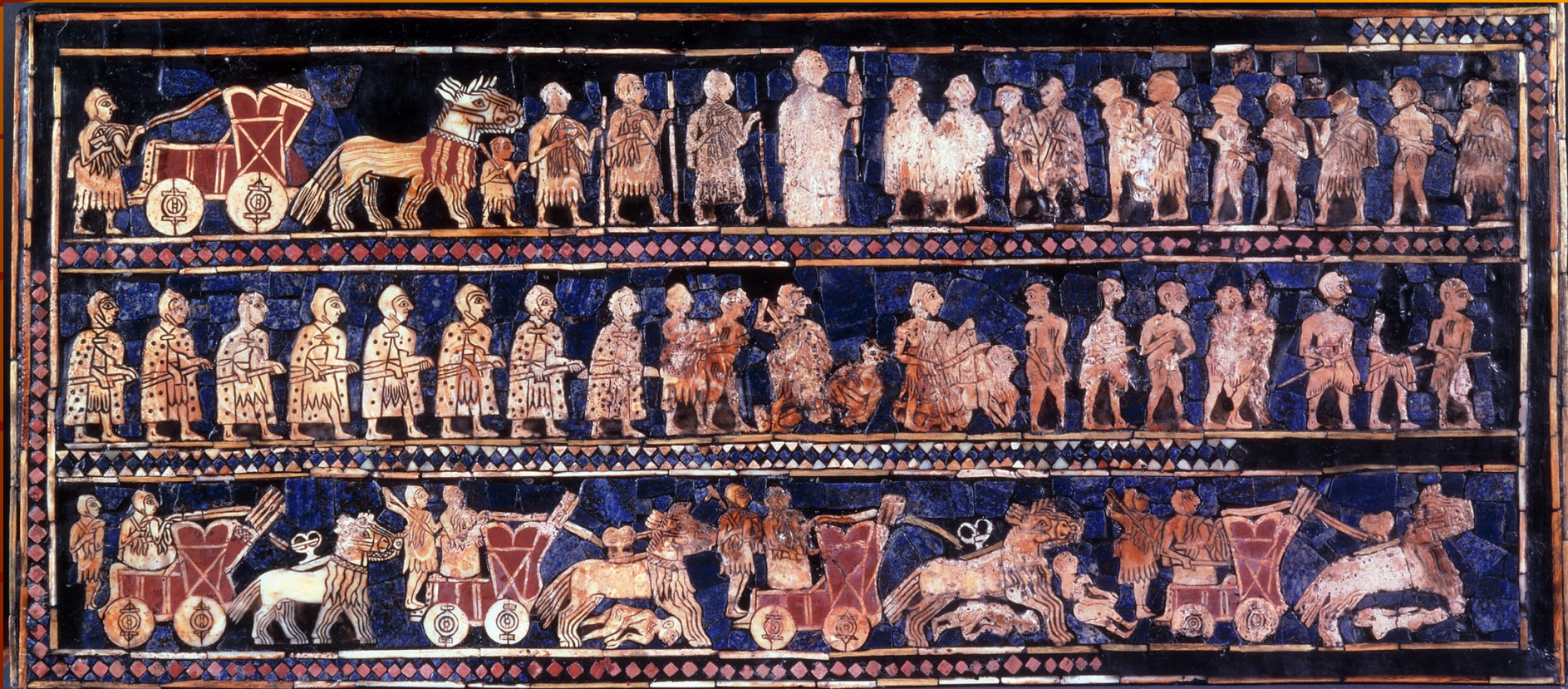
- Sumerové jako civilizace po sobě zanechali první písemné památky
- Vytvářeli městské státy a budovali životně důležité vodní kanály
- Veškerá moc se soustředila do rukou malé vládnoucí vrstvy (král a kněží)
- Věhlas a moc panovníků se měřila podle velikosti území, které ovládali

První zapsané války

- Jednotlivá města mezi sebou vedla drobné lokální konflikty
- O některých z nich se dochovaly záznamy v žalozpěvech za vyplněná a zbořená města
- Druhým typem pramenů jsou trojrozměrná umělecká díla oslavující války jednotlivých panovníků – tj. standarty a stély

Standarta z Uru (asi 2600 př. n. l.) – válečná strana

Supí stéla (2600 – 2350 př. n. l.) - vítězství Lagaše nad Ummou

Naramsínova stéla (23. stol. př. n. l.) – porážka Lulubů ze Zagrosu

Moderní armády Sumerských králů

Armády sumerských vládců

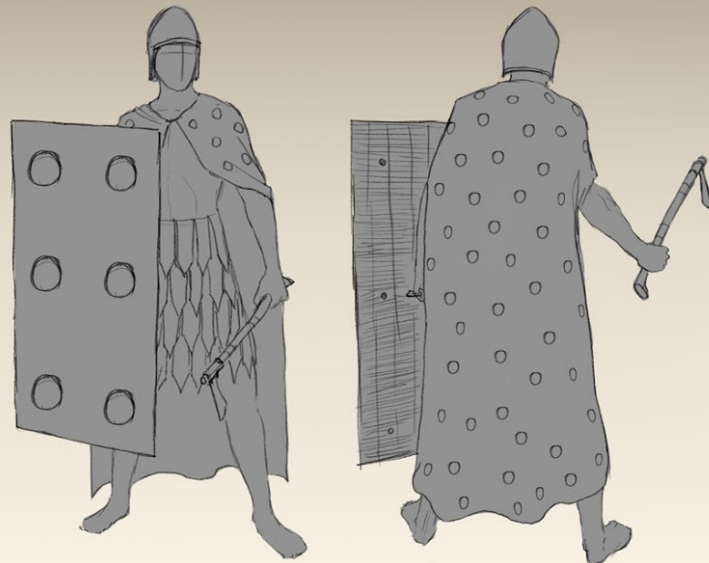
- V případě války byli odvedeni všichni svobodní muži ve městě
- Později si králové vytvářeli stálé ozbrojené jednotky (stovky vojáků)
- V čele armády stál vždy panovník
- U Sumerů jsou poprvé doloženy také válečné vozy (počátek vojenské techniky)

Sumerská pěchota

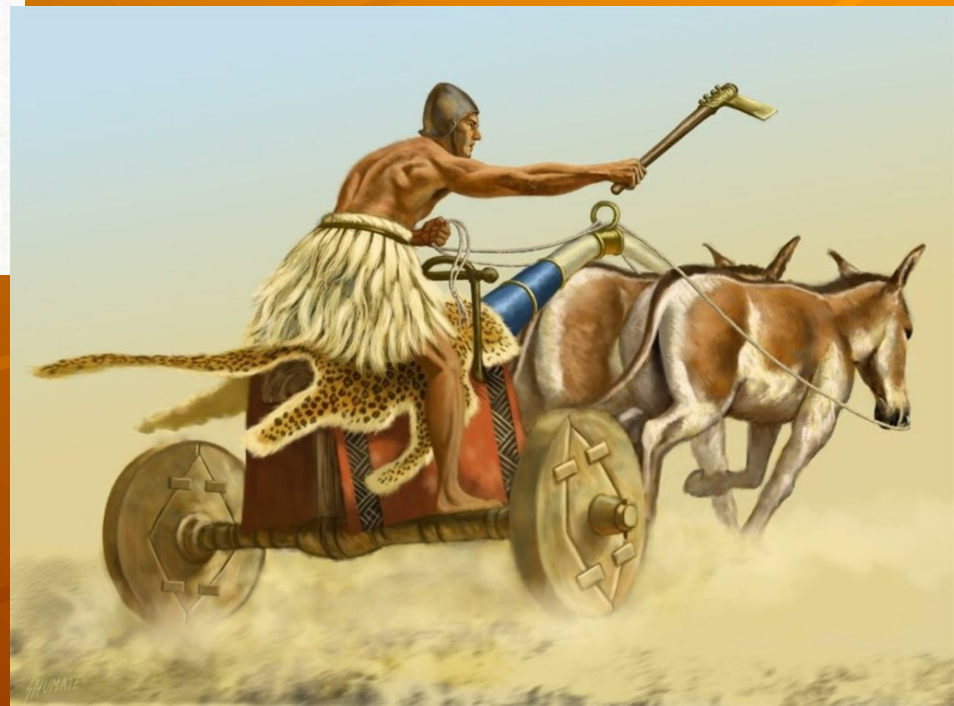
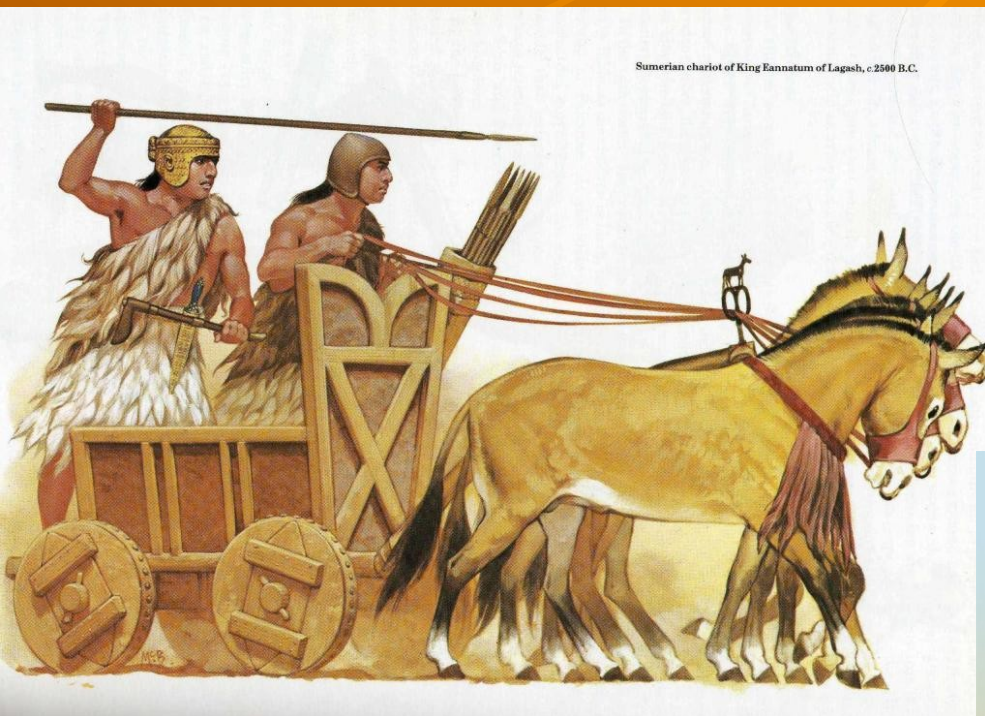

Sumerian Infantry

Socket Axe

Válečné vozy – tanky starověku

Pokusy o sjednocení Mezopotámie

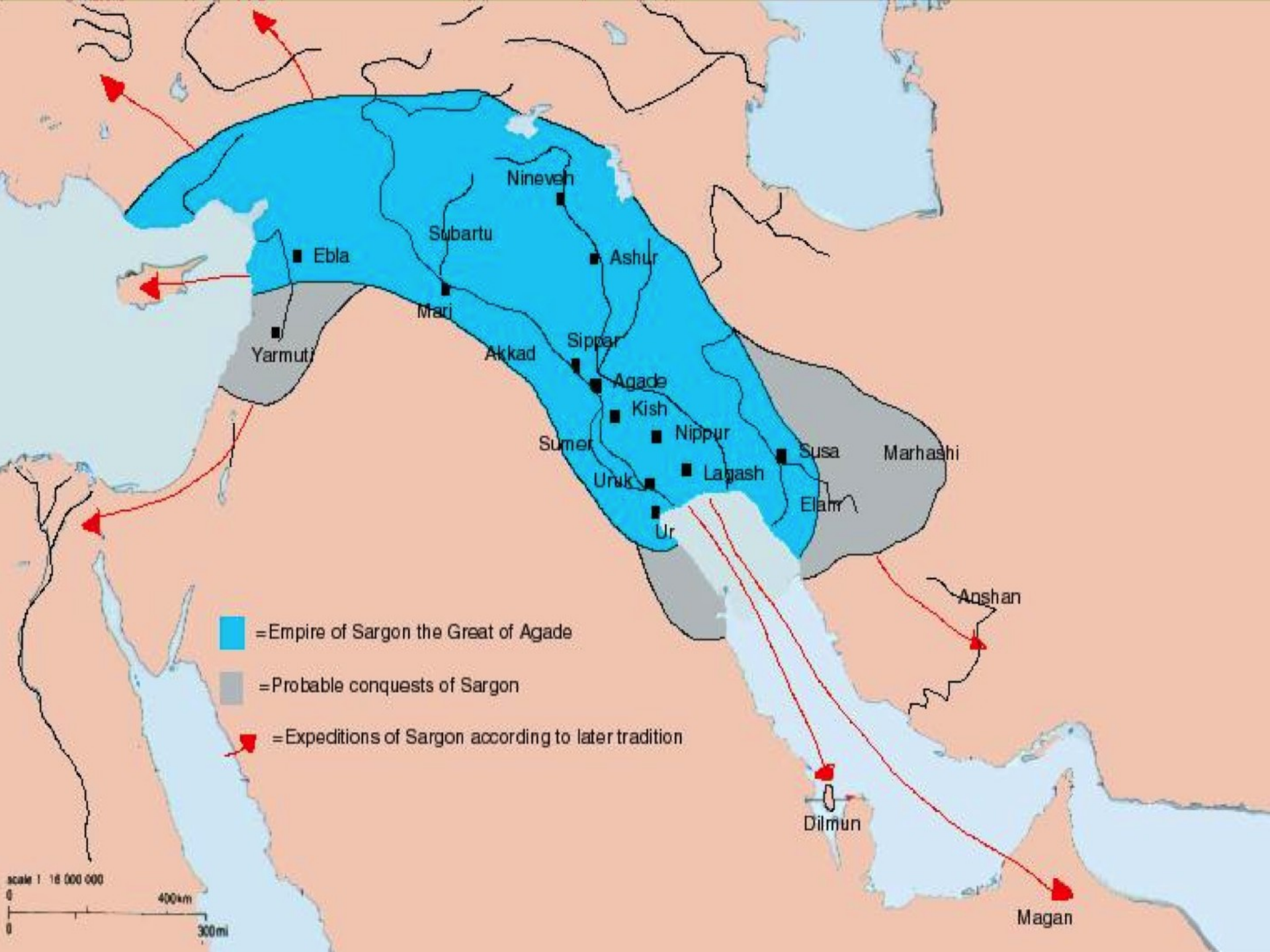
- Kolem roku 2700 př. n. l. ovládla 1. dynastie vládců ve městě Ur celý jih a část území na severu
- Brzy se jejich nadvlády ale zbavila města Lagaš a Umma a zahájila válku mezi sebou (Supí stéla)
- Když zvítězili králové Lagaše, sesadili své protějšky v Uru
- Následně byla Lagaš poražena vládci města Kiše

Sargon (Šarrukén) Akkadský – první sjednotitel sumerských měst

- ✚ Kolem roku 2350 př. n. l. dobyl a násilím sjednotil většinu sumerských měst
- ✚ Založil Akkadskou říši – první velmoc v dějinách s centrem ve městě Akkad

Akkadská armáda

- Akkadský stát si vydržoval stálou armádu 5 400 mužů
- Na bitevním poli spolupracovali lučištníci vyzbrojeni skládanými luky s údernými jednotkami pěchoty
- Proti sumerské falanze se tato taktika skvěle osvědčila
- Dobytým městům byly strženy hradby a jejich obyvatelé zotročeni

Pád Akkadu – poslední sjednocení sumerských měst

- Mezi roky 2200 – 2100 př. n. l. musela oslabená a vyčerpaná Akkadská říše čelit nájezdům kmene Gutejců z území dnešního Íránu
- Když nájezdníci dobyli a srovnali se zemí město Akkad, ovládli Sumer
- Někteří panovníci si od nových panů koupili samostatnost pro svá města

Poslední říše Sumerů

- Do čela sumerských měst se nejdříve postavila Lagaš
- Poté se moci chopili vládci města Uruku, kteří vojensky porazili Gutejce
- Po roce 2100 př. n. l. byl ale Uruk dobyt Urskou armádou
- Vládcové v Uru potom začali dobývat nová území, aby zabezpečili hranice své říše

Konec Sumerů

- Malé dobytvačné války postupně vyčerpaly lidské i materiální zdroje Sumerů a oslabenou říši napadli sousední kmeny
- Poslední sumerský král musel čelit povstání podrobených kmenů a také invazi Amoritů, kterým Sumerové po roce 2000 př. n. l. nakonec podlehli

Babylonská říše (19. století př. n. l. – 539 př. n. l.)

Nedostatek pramenů

- Babylonští vládci vedli mnoho dobytých válek a výbojů, ale neoslavovali je ani nezatracovali je jako Sumerové nebo Asyřané
- O síle a válečných operacích jejich armád nemáme téměř žádné důvěryhodné prameny
- Babylón byl rovněž několikrát dobyt a okupován sousedními etniky

Tři historická období

- Starobabylónské období (19. – poč. 16. století př. n. l.)
- Středobabylónské období (16. století – 609 př. n. l.)
- Novobabylónské období (609 – 539 př. n. l.)

Starobabylonské období a válka

- Největšího rozmachu Babylonská říše dosáhla během vlády krále Chammurapiho (Chammurabiho) na přelomu 19. a 18. století př. n. l.
- Dobil část Sumerských měst a vytvořil stát rozdělený na provincie s propracovaným byrokratickým aparátem a zákoníkem (ne nejstarším)

Zenit Starobabylonské říše

Středobabylónské období

- Na sklonku 16. století př. n. l. byl Babylón dobyt Chetity, kteří byli následně vytlačeni etnikem Kassitů
- Okolo roku 1160 př. n. l. vyhnali Kassity Elamité a odvezli stélu s Chammurapiho zákoníkem do Súz
- Na přelomu 10. a 9. století př. n. l. dobyli Babylón Asyřané

Chammurapiho zákoník

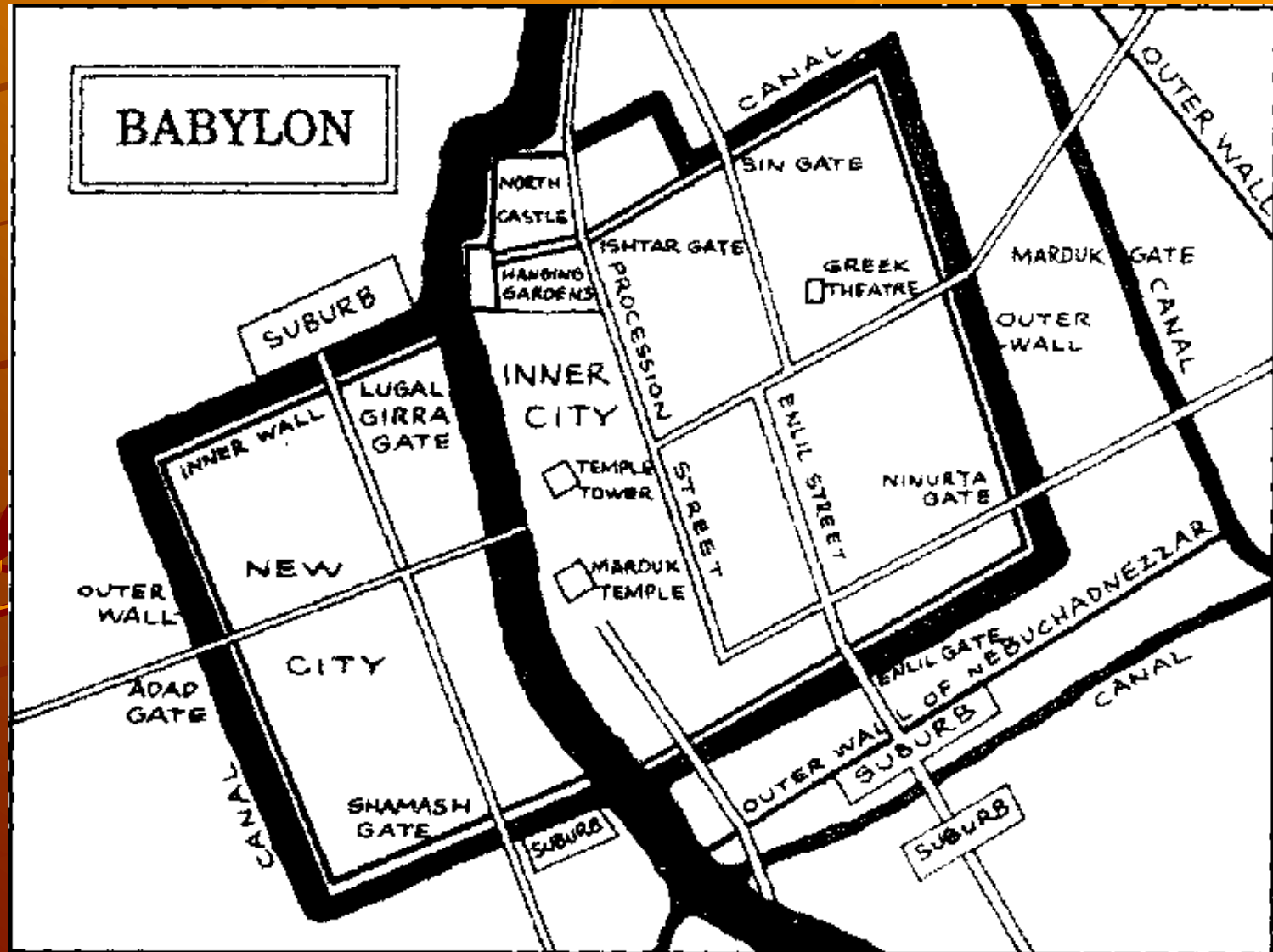
Nabopolasar

- Po několika stoletích relativně klidné asyrské okupace se k moci v Babylónu dostali Aramejci a začali připravovat povstání v čele s Nabopolasarem
- Roku 612 př. n. l. dobyli Babyloňané spolu s Médy centrum Novoasyrské říše Ninive a srovnali je se zemí
- Nabopolasar založil novou dynastii

Novobabylónské období

- Roku 605 př. n. l. Nabopolasar zemřel a na trůn nastoupil jeho syn Nabukadnezar II. (+562 př. n. l.)
- Během jeho vlády prožil Babylón svůj největší územní rozmach a také kulturní rozvoj (Ištařina brána, zikkurat Etemenanki aj.)
- Po jeho smrti se říše pomalu vnitřně rozkládala až podlehla Peršanům

Nedobytná pevnost

Nový Babylón

Výboje Nabukadnezara II.

- Již na začátku vlády porazil Egyptány a Asyřany v bitvě u Karchemiše a následně zabral Sýrii a Egypt
- V letech 601 – 586 př. n. l. dobyl Judské království a 2x vyplenil Jeruzalém (Babylonské zajetí)
- Roku 567 př. n. l. potlačil povstání v Egyptě

Bitva u Karchemiše (605/604 př. n. l.)

▣ **Babylónská říše**

▣ Nabukadnezar II.

▣ Síly: asi 18 000 mužů

▣ Ztráty: neznámé, ale nízké

▣ **Egypt a Asyřané**

▣ Neko II.

▣ Síly: asi 40 000 mužů

▣ Ztráty: neznámé, ale vysoké

Novobabylónská říše

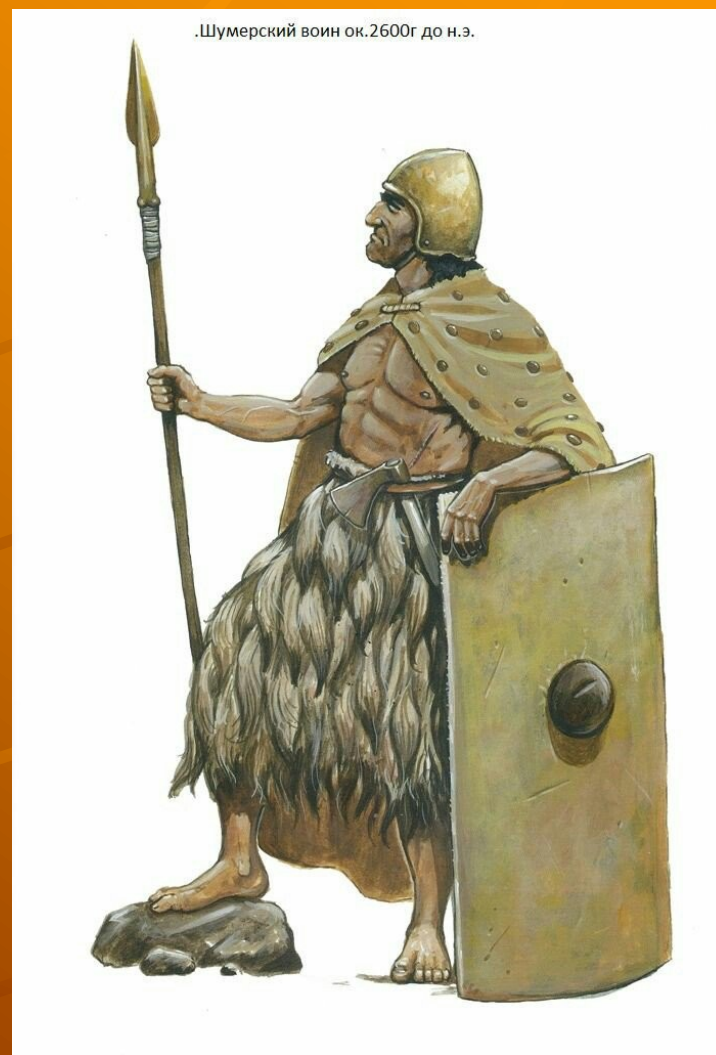

Armáda Novobabylónské říše

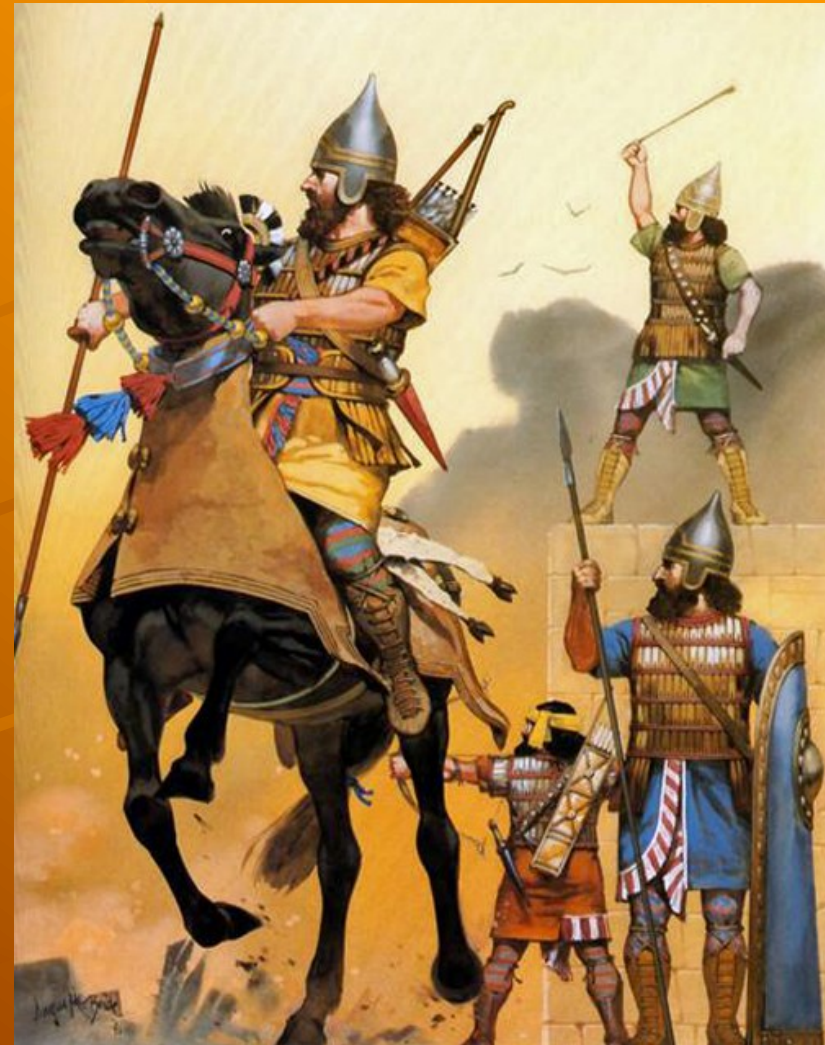

Pěchota – lučištníci a štítonoši

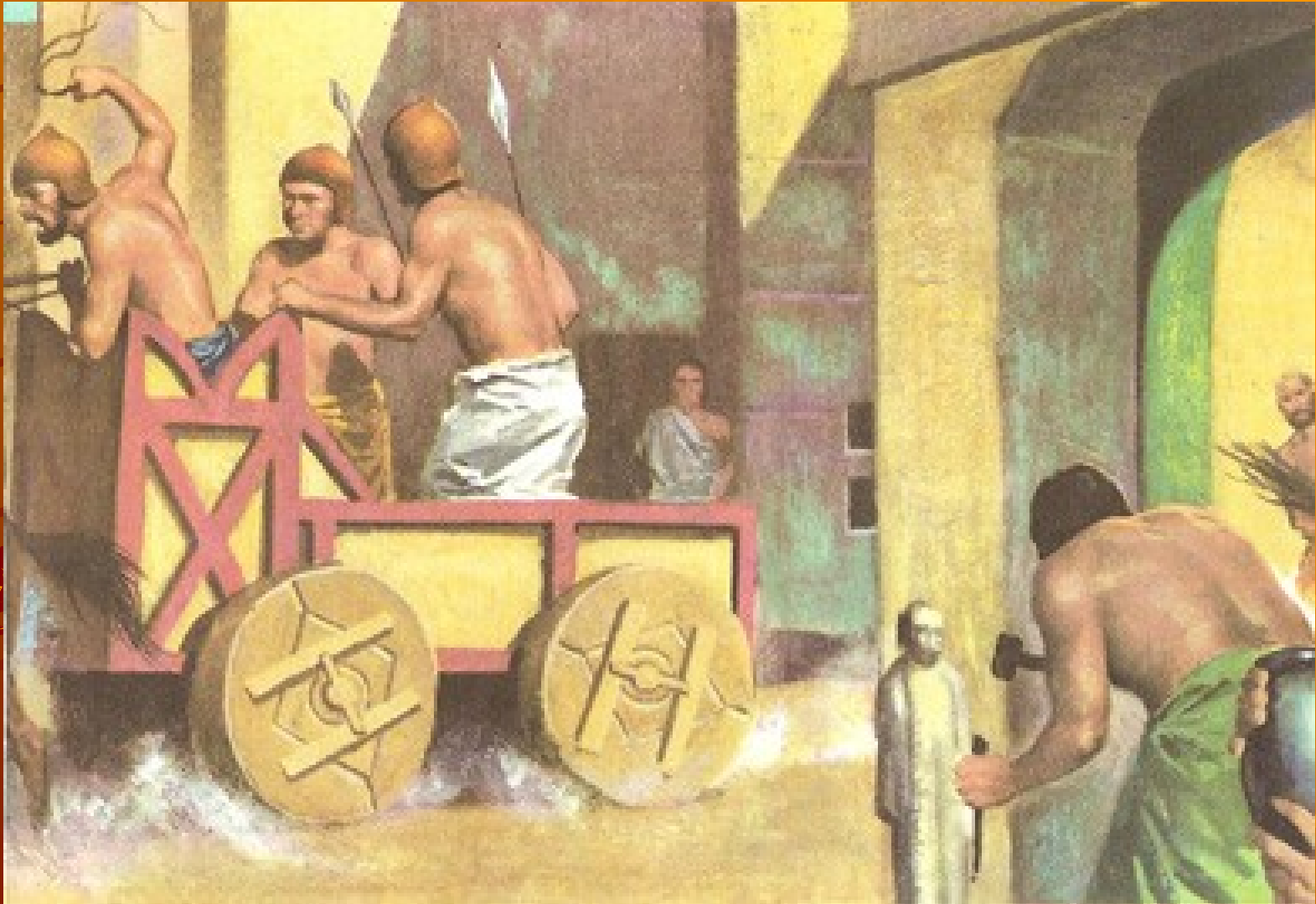

Válečné vozy a kavalérie

Závěrečné shrnutí

Sumer a válka

- Sumerská civilizace po sobě zanechala první písemné záznamy o ozbrojených konfliktech
- Pravděpodobně zavedli do výzbroje starověkých armád válečné vozy
- Vybudovali významná kulturní střediska, která nakonec podlehla nájezdům necivilizovaných kmenů

Děkuji za pozornost

Prostor pro dotazy